

סיכומי הדרך היומי

ת"ר ושינתם שיהיו דברי תורה **מחודדים** בפיך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה
אסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע
יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

נא להתפלל עבור פינחס בן פייגא מרים

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט
ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל
נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

דבר המערכת

כח שליחות

מהדיונים החמורים בהלכות גיטין הוא נתינת הגט מיד הבעל ליד האשה בלא הפסק, ונלמד מהפסוק 'ונתן בידה', ועם כל זה מהחידושים הנפלאים ביותר שנתחדשו בפרשת גירושין הוא שאפשר להתגרש על ידי שליחות, וכדילפינן מקראי ד'ושלח' ו'שלחה' שהבעל יכול לעשות שליח להולכה והאשה יכולה לעשות שליח לקבלה, ופסוק זה הוא מקור למושג דשליחות בכל התורה כולה (קידושין מ"א.), וכח השליחות הוא עיקר הלימוד בפרקים שלפנינו - פרק התקבל ופרק מי שאחזו, והוא מרכיב גדול ברוב מסכת גיטין בפרקי המביא קמא ותנינא ובפרקי השולח התקבל ומי שאחזו. והדברים מופלאים, שמצד אחד צריך נתינת מידו לידה הגשמיים דווקא, ומצד שני נתחדש באותה פרשה שיש ביד הבעל למסור כוחו הרוחני לשלוחו, ויותר מזה נתחדש בשליחות קבלה של האשה, שלכאורה אין לה שום חלק בחלות הגט ואין צריך דעתה, וכל חלקה הוא רק שהבעל יתן הגט בתוך ידה הדוממת, ועם כל זה יכולה למנות שליח במקומה, שגם יד הדומם של השליח והיא נחשב שהגיע הגט לידה!

וודאי זה חידוש התורה, אבל חידוש זה תרתי משמע פלאי פלאים, פלא א' שכח הגירושין שיש להם הוא כל כך מסור בידם שאפשר למסרו לאחרים במקומם.

ופלאי פלאים הוא שהשליח יכול לבטל את עצמו ואישיותו 'ולהכניס את רגליו בנעלי הזולת' להיות במקום הבעל ולהיות אדם אחר עם כוחות של משלחו עד כדי כך שהבעל מסתלק - שאפילו אם אינו ראוי לגירושין בעת שהשליח מגרש מועילים מעשיו של השליח (עי' ע': ובשו"ע אה"ע ר"ס קכ"א ובפוסקים שם).

'אמר רשב"י אמר הקב"ה היו מחבבין את המצות שהם שלוחי ושלוחו של אדם כמותו' (מד"ר ויגש) - כולנו שלוחי הקב"ה, הלא דבר זה פלא! הקב"ה ציוונו במצותנו לא רק בתורת גזירות ופקודה שעלינו לעשותם אלא היא 'שליחות'! הקב"ה מוסר לנו שליחות לעשות בשבילי יתברך בעולמו, ופלאי פלאים הוא שמקבלים כח שליחות עד כדי כך שנאמר על שליחותינו 'כמותו'.

ובמדרש (במד"ר ט"ז א') אין מפליגין את הספינה לים הגדול שלשה ימים קודם לשבת וכו', במה דברים אמורים בשלוחי רשות, ואם היה שליח מצוה מותר לו לפרוש בכל יום שירצה, למה, מפני שהוא שליח מצוה, ושליח מצוה דוחה את השבת וכו', שאין לך חביב לפני הקב"ה כשליח מצוה שהוא משתלח לעשות מצוה ונותן נפשו כדי שיצליח בשליחותו, ומפרש השב"א (שלח תרל"ג) בשם החידושי הרי"ם שאף שסתם מצוה אינה דוחה את השבת, אלא ג' ימים קמי שבתא הם הכנה לשבת וטירדת מצוה היא ג"כ הכנה לשבת עכ"ד. וצ"ב איך מתרץ קושייתו, שאם אין שום מצוה דוחה שבת (ר"ל עונג שבת שלכן אין מפליגין לפני השבת), למה טירדה דמצוה כן דוחה את השבת.

אלא דאין לך חביב לפני הקב"ה כשליח מצוה שהוא משתלח לעשות מצוה ונותן נפשו כדי שיצליח בשליחותו שליח מצוה הוא זה שמבטל את עצמו עבור משלחו ונותן נפשו שיצליח בשליחותו להיות כמותו, לשמוח בשמחת הזולת הוא ביטול עצמותו ולייחד לבו בשמחת הזולת, וק"ו מצות עונג שבת דהיא להתענג עם השמחה שיש לה' בשבת 'ישמחו במלכותך' דהיינו ביטול עצמותו ולשמוח בשמחה שיש למלך מלכי המלכים הקב"ה, שליח המצוה הוא זה שמבטל את עצמו ומוסר את עצמו כדי ששליחות משלחו יצליח, הביטול הוא ההכנה למצות עונג שבת ולשמוח במלכות שמים.

שבת קודש פרשת תרומה - ד' אדר א' תשע"ז

דף ס"ב ע"א

חבר לא יפריש חלה לעם הארץ מעיסתו דכשיתנו החבר להכהן יסמוך עליו ויהא סבור שהחלה טהורה וכבר נטמאה ביד העם הארץ, אבל עושה תחילת העיסה בטהרה ונוטל הימנה כדי חלה ונותנה בכלים שאינם מקבלין טומאה ואין רגילין ליתן בה עיסה לעשות היכר, ונותן לעם הארץ את שניהם ואינו חושש שמא יגע בה דאומרין לו אם תיגע בו יחזור להיות טבל, והקילו משום כדי חייו של גבל אע"פ דשכיח לא גזרו (ובמשנה ס"א. תנן דהתירו מפני דרכי שלום).

אין מפרישין תרומה לעם הארץ מזיתיו אחר שכבר הוכשרו ונטמאו והכהן יסמוך עליהם ויסבור שהן טהורים, אלא עושה עם זיתיו מתחילה לפני שהוכשרו ונוטל הימנה כדי תרומה ומניחה בכלי גללים ואדמה שאינם מקבלין טומאה, ונותנו לעם הארץ ואינו חושש שיגע בהן כיון שיש היכר שמונחים בכלים שאין עם הארץ רגיל להשתמש בהן, והקילו משום כדי חייו של בעל בית הבד, אע"פ ששכרו מרובה.

אין חופרין עם העכו"ם בשביעית אבל אומרים להם תחזקנה ידיכם כמו שאומרים לעושי מלאכה מפני דרכי שלום.

שזאלין בשלום עכו"ם אע"פ שמטיל על הנכרי שם שמים ששלום הוא שמו של הקב"ה, ואין כופלין להם שלום דמשום דרכי שלום דיי בפעם אחד.

רב חסדא הקדים שלום לעכו"ם רב כהנא אמר להם שלמא למר ולא היה מתכוין לברכו אלא לבו היה לרבו.

לא יכנס לביתו של עכו"ם ביום אידם ויתן לו שלום שמא עי"כ יודה לע"ז יותר, מצאו בשוק נותן לו שלום בשפה רפה ובכבוד ראש.

רב הונא או רב חסדא אמר שאין לעמוד לפני גניבא אע"פ דהוא בן תורה מפני שהוא חולק ומצער חכמים.

גניבא כפל ואמר לר"ה ורב חסדא שלום עליכם מלכים, דרבנן נקראים מלכים דכתיב 'בי מלכים ימלוכו' וכופלין שלום למלך.

אסור לטעום כלום עד שיתן מאכל לבהמתו שנאמר 'ונתתי עשב בשדך לבהמתך' ואח"כ כתיב 'ואכלת ושבעת'.

דף ס"ב ע"ב

סיכומי התוספות

א. תוס': שמא אסור משום גונב דעת הבריות.

פרק האומר

האומר התקבל או הולך גט זה לאשתי, יכול הבעל לחזור משליחותו דחוב הוא לה ואין חבין לאדם אלא מדעתו.

האשה שאמרה התקבל לי גיטי ולרשב"ג גם טול לי גיטי אם רצה לחזור לא יחזור כיון דהשליח במקומה לקבל הגט ונתגרשה מיד עם קבלתו, ואין להבעל אפשרות לחזור אלא אם אמר לו הבעל לפני שנתנו להשליח 'אי אפשי שתהיה שלוחה לקבלה אלא תהיה שליח שלי להוליך לה'.

האומר הולך נחלקו אם הוא לשון זכי, ולפיכך האשה ששלחה שליח לקבל גט ואמר לו הבעל הולך גט לאשתי למ"ד הולך כזכי אינו יכול לחזור בו שהרי לא עקר השליח מלהיות שליח לקבלה.

בעל שאמר התקבל גט זה לאשתי כשהגיע הגט לידה מגורשת ולא אמרינו דכיון שאין בכחו לעשות שליח לקבלה ולא עשאו שליח להולכה אינה מגורשת, דכיון דיודע שאין בכוחו לעשות שליח לקבלה כוונתו לומר התקבל והולך.

האשה ששלחה שליח לקבל גיטה ואמר לו הבעל הילך ותן לה כוונתו הילך כמו שאמרה היא וגם למ"ד הולך לאו כזכי אינו יכול לחזור בו.

האיש יכול להיות שליח הבעל להולכה שכן בעל עליו להוליך גט לאשתו, ואשה יכולה להיות שלוחה לקבלה כמו שהיא מקבלת גיטה מיד בעלה, איש יכול להיות שלוחה לקבלה שלמדים מקרא דהאב מקבל גט לבתו הקטנה, ואשה יכולה להיות שלוחה להולכה כדמצינו שחמש נשים שאינן נאמנות לומר מת בעליך יכולות להיות שלוחה להולכה ולומר בפני נכתב ובפני נחתם, וכן האשה עצמה מביאה גיטה ואומרת בפ"ג ובפ"ג.

יום ראשון פרשת תצוה - ה' אדר א' תשע"ז

דף ס"ג ע"א

אשה שאמרה לשליח הבא לי גיטי ואמר השליח להבעל אשתך אמרה התקבל לי גיטי והבעל אמר הילך כמה שאמרה אפילו הגיע הגט לידה אינה מגורשת דהשליח עקר שליחותו דגלה דעתו דאינו רוצה להטריח להיות שליח להולכה רק שליח לקבלה ואשה לא עשה שליח לקבלה.

אשה שאמרה התקבל לי גיטי והשליח אמר שאשתך אמרה הבא לי גיטי והוא אמר הילך כמו שאמרה תלוי באיבעיא אם סמך על דברי השליח ועשאו שליח להולכה וכשהגיע הגט לידה מגורשת, או דאינו סומך על דבריו אלא נתן לו על דעת מה שאמרה היא וכשהגיע הגט לידו מגורשת.

בעל שאמר לשלוחו התקבל או הולך גט לאשתי כשהגיע הגט לידה מגורשת כיון דאדם יודע שאין שליחות לקבלה וגמר ונתן לשם הולכה.

קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע הגט לידה כיון דהבעל יודע דקטנה אינה יכולה לעשות שליח גמר ונתן לשם שליח להולכה.

האשה שאמרה התקבל לי גיטי והשליח אמר להבעל אשתך אמרה התקבל והוא אמר הולך, אתן, זכי, התקבל לה אינו יכול לחזור, אלא אם אמר אי אפשי שתקבלה אלא הולך ותן לה, דגלי דעתיה דהולך דקאמר ליה לאו זכי הוא, לרבי נתן הולך לאו כאומר זכי אבל הילך כאומר זכי ואינו יכול לחזור בו, לרב הולך ספק אם כאומר זכי לכן בגט שהיא אמרה לשליח התקבל והבעל אמר לשליח הולך ומת חולצת ולא מתיבמת, ושליח שליח לפרוע חוב חייב המשלח באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר.

דף ס"ג ע"ב

לרב אין האשה עושה שליח לקבל גיטה מיד שליח בעלה, לר' חנינא אשה עושה שליח לקבל מיד שליח בעלה, לרבי אינה עושה, וטעמו משום קפידת בזיון דבעל במה שאינה מקבלה בעצמה, או גזירה שמא יתנו הבעל בחצר של אחרים ואח"כ תקנה האשה השדה דאינה מגורשת כיון דלא נתנו בידה או ביד חצירה, ונפק"מ אם קדמה ועשתה שליח לקבלו לפני שהבעל מסרו ליד שלוחו דאינו דומה לחצר הבא לאחר מכאן.

שליח להולכה שאמרה לו האשה תהיה אתה שלוחי לקבלה לפי רבי חנינא דאשה עושה שליח לקבל גיטה מיד שליח בעלה לרב נחמן כשר, לרבא ולרבי אמי פסול דשליח שנעשה שליח למי שנשתלח לו לפני שיש לו שהות לחזור אצל שולחו ולומר עשיתי שליחותך אינה שליחות, ולפי רבי חייא בר אבא ספק ואם באת לינשא מחיים צריכה גט שני ואם מת חולצת ולא מתיבמת.

עדים שהיו שלוחים לכתוב גט וטעו בכתיבת השם לרב עשו שליחותן ואינם יכולים לכתוב גט אחר דעשאן שלוחים לכתוב רק גט אחד, לרבה כיון דהגט פסול עדיין לא עשו שליחותן אבל אם כתבו ונאבד עשו שליחותן, לרב נחמן כותבין אפילו מאה פעמים עד שיגיע גט לידה, איבעיא אמר כתבו ותנו לשליח ונתנו לו ונאבד אם עשו שליחותן או דעדיין שלוחים דלא נתכוון אלא למנוע מהם הטריחא להוליך, ואם תמצא לומר עשו שליחותן מה הדין אם אמר תנו לשליח ויוליך לה?

לרשב"ג טול לי גיטי לשון קבלה הוא, וכן שא לי, ויהא בידך.

יום שני פרשת תצוה - ו' אדר א' תשע"ז

דף ס"ד ע"א

האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה ב' כיתי עדים ב' האומרים בפננו אמרה התקבל וב' שקיבל וכדעת רבי אלעזר דעדי מסירה כרתי אפילו הן אותם העדים או א' מן הראשונים ואחד מן האחרונים וא' מצטרף עמהם.

בשעת גזירת מלכות שגזרו על המצוות היו קורעין הגט אחר הגירושין.

גט הנתון ביד שלישי והאשה ובעלה בעיר בעל אומר שמסרו לשם פקדון ושליש אומר לגירושין לר"ה בעל נאמן דאם נתן לשם גירושין היה נותנו לה, לרב חסדא שלישי נאמן דבידו הוא והימינה כשמסרו בידו, ומודה ר"ה בדיני ממון כיון שאם מחלו מחול דהימינה כשמסרה לידו, ומודה גם אם אמרה דלפניה נתנו הבעל להשליש

סיכומי התוספות

ג. עדים המסופקים אם הגט כשר מסופק ר"י אם עשו שליחותם, לכן יאמר שיכתבו כמה שירצו עד שיצאו מהספק.

לשם גירושין מיגו דיכולה לומר שנתן לה¹.

האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה סתם אסור בכל הנשים שבעולם דחזקה שליח עושה שליחותו ושוא ז' קרובת ארוסתו, אא"כ חזר שלוחו ואמר פלונית קידשתי לך או לא קידשתי שום אשה².

בעל ושליש אומרים שמסרו לגירושין והיא אומרת נתן לי ואבד אי אפשר להתירה דאין דבר שבערוה פחות משנים, דאין השליש נאמן כיון דאין הגט תחת ידו, ואע"פ דבעל שאמר גרשתי את אשתו נאמן כיון דשלחו ביד השליש אינו יודע שגירשה, וחזקה שליח עושה שליחותו לא אמרינן אלא לחומרא, ואע"פ דהאשה האומרת גרשתי נאמנת חזקה אין האשה מעיזה פניה בפני בעלה היינו רק כשאין מסייע לה³.

דף ס"ד ע"ב

נערה המאורסה לת"ק או אביה מקבל את גיטה כיון דהיא עדיין ברשות אביה, או היא מקבלת את גיטה כיון שהיא גדולה ויש לה יד, לרבי יהודה אין שתי ידיים זכות כאחת ורק אביה מקבל את גיטה⁴.

כל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש אפילו על ידי אביה דכתיב 'ושלחה מביתו' יצתה זו שמשלחה וחוזרת⁵, וכל שיכולה לשמור את גיטה יכולה להתגרש, לרבי יוחנן היינו שאם אבדה גיטה משמרת דבר אחר שאינו דומה לו וסבורה שהוא גיטה, לרב הונא בר מנוח זאת שוטה היא ואינה מתגרשת, אלא כל שמבחנת בין גיטה לדבר אחר.

קטן שנותנין לו צרור וזורקו מידו וכשנותנים לו אגוז נוטלו זוכה לעצמו, נותנין לו חפץ ומחזירו לאחר שעה כשתובעין אותו ממנו לרבי יהודה א"ר אסי זוכה גם לאחרים⁶, לרב חסדא זוכה רק לעצמו ואינו זוכה לאחרים.

שתופי מובאות אחד מבני המבוי מניח חבית עם יין ואומר הרי זו לכל בני המבוי ומזכה להם על ידי בנו ובתו הגדולים ועל ידו עבדו ושפחתו העברים, ואע"פ דע"כ שפחתו העבריה מיירי בקטנה דאילו גדולה יוצאה בסימנים יכולה לזכות לאחרים גם לפי רב חסדא דקטנה אינה זוכה לאחרים דשאני שתופי מובאות דאינו אלא מדרבנן וסבר רב חסדא דלא אמרינן כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תיקן אלא בדבר שיש לו עיקר מן התורה⁷.

יום שלישי פרשת תצוה - ז' אדר א' תשע"ו

דף ס"ה

מערימין על מעשר שני לפדותו על ידי אחרים שאינם צריכים להוסיף חומש דנותן מעות לבנו ובתו הגדולים ועבדו ושפחתו העברים ואומר להם פדו בהן מעשר שני זה וכיון דהם סמוכים על שולחנו חוזרים ונותנים לו, ובשפחתו העבריה הקטנה (שאינו גדולה יוצאת בסימנים) למ"ד דאין קטנה זוכה לאחרים דווקא במעשר שני דרבנן כגון של עציץ שאינו נקוב⁸.

אין עבד עברי ואמה עבריה נוהג בזמן הזה שאין היובל נוהג דבעינן 'ואיש אל משפחתו תשובו'⁹.

ג' מדות חלוקות בזכייית קטן נותנים לו צרור וזורקו אגוז ונוטלו זוכה לעצמו ולא לאחרים וכנגדן בקטנה חשיב לה דיודעת לשמור קידושין מתקדשת בקידושי דרבנן אם אין לה אב ע"י אמה ואחיה מדעתה או ע"י עצמה ואינה יוצאת בלי מיאון, הפעוטות כבני ו' וח' מקחן וממכרן מקח וממכר במטלטלין וכנגדן בקטנה מקבלת גיטה אפילו קיבל בה אביה קידושין ומת שקידושיה הן מן התורה, בת אחת עשרה שנה ויום א' אם ידעה לשם מי נדרה והקדישה נדרה נדר והקדישה הקדש ואם הביאה סימנים חולצת (לר"ש אין קטנה חולצת אפילו הביאה סימנים), ולמכור בקרקעות אביו מבין עשרים.

קטנה אינה יכולה לעשות שליח לקבלה ולפיכך אם רצה הבעל לחזור אחר שנתנו לידו יחזור דאינה מגורשת עד שיגיע הגט לידה דהוא שליח להולכה של הבעל, ואם אמר לו אביה התקבל לבתי גיטה אם רצה לחזור לא יחזור.

האומר תן גט זה לאשתי במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר פסול דאין רצונו שילעזזו עליו שם, הרי היא במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר כשר דאינו אלא מראה מקום דשם תמצאנה, האשה שאמרה התקבל לי במקום פלוני וקבלו לה במקום אחר לת"ק פסול רבי אלעזר מכשיר כיון דמתגרשת בעל כרחה לא נתכוונה אלא למראה מקום דמנא ידעה דניחא ליה לבעל ליתנו שם, הבא לי גט ממקום פלוני והביאו לה ממקום אחר כשר.

הבא לי גיטי אם אשת כהן היא אוכלת תרומה עד שיגיע הגט לידה, התקבל לי גיטי אסורה לאכול תרומה מיד שמא מצאו הבעל, התקבל לי גיטי במקום פלוני לת"ק דקפידה הוה אם קיבלו במקום אחר אוכלת בתרומה, ואם אמרה התקבל לי גיטי במתא מחסיא ולפעמים תמצאנו בבבל דלא קפדה על מקום הקבלה אלא על מקום חלות הגט אוכלת בתרומה עד מתא מחסא דהכי קאמרה לא תהא שלוחי לקבלה להתגרש אני על ידך עד שתגיע שם,

סיכומי התוספות

- ג. לר"ה דבעל נאמן שליח המביא גט באותו העיר שהבעל והאשה שם לא מהני אמירת בפ"ג ובפ"ג דאכתי יכול לערער ולומר לפקדון נתתי לו, אלא אם אמר כתבו ותנו והלך לדרכו דלא שייך סברת ר"ה להימניה לבעל דאם לגירושין לדידה הוה יחייב לה.
- לר"ח נאמן גם בלי מיגו דבידו רק משום דמסר בידו ע"ד כן שיהא לגירושין אם יאמר כן אע"פ שהוא משקר ולכן נאמן אפילו בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר אפילו לא אמר שהן בתורת שאילה אלא בתורת פקדון.
- ד. ולכל אדם מותר לקדש ולא חיישינן שמא זאת היא שקידשה השליח דלא הייתה חוזרת ומקבלת קידושין, אבל המשלח אסור בכל הנשים אפילו באו כל קרובותיה ואמרו שלא נתקדשו וקנסא הוא שלא חשש שלא יבא לידי תקלה, ומן הדין מותר דאין ביד השליח לקדשה, והולכין אחר רוב העולם, ולכן יתנומה לא חיישינן שמא קיבל בה אביה קידושין, ואינה חשובה כקבוע דלא תתבטל ברוב דדבר המתערב ואינו ניכר לא אמרינן כל קבוע כמחצה על מחצה.
- ה. לרב ששת חזקה שליח עושה שליחותו גם בדבר תורה לקולא אם לא יעשה שליחותו יבא המשלח לידי עבירה.
- ו. הוא הדין קטנה מקבלת גיטה לת"ק במקום אביה.
- ז. לר"ת מתגרשת ע"י אביה.
- ח. וזוכה לאחרים מדארייתא דדעת אחרת מקנה לו ואע"ג דזכיה מטעם שליחות אין קטן מתמעט.
- ט. לר"ת לפי רבי יוחנן אינו מזכה ע"י בנו ובתו הגדולים הסמוכים על שולחנו וכן יתום וכל הסמוך על שולחנו ידיהם כידו אבל שפחה מה שאוכלת היינו בשכר טירחה ומזכה על ידיה, לשמואל דווקא בנו קטן ידו כידו והלכה כרבי יוחנן, ובתו אפילו נערה ואפילו אינה סמוכה על שולחנו אין להקנות על ידה וכדין מציאתה דהוא שלו שלא ימסרנה למנוול ומוכה שחין). (גם אם כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון מהני הגבהת טפח אע"ג דלרש"י בעלמא בענין הגבהת ג"ט.
- י. יכול לפדות לאחרים אפילו כשאין דעת אחרת מקנה אותו, בזמנה"ז יכול לחלל שוה מנה על שוה פרוטה וחומשה.

ולרבי אלעזר דכיון דלאו ביד האשה הוא לא נתכוונה אלא למראה מקום ואסורה בתרומה מיד, אפילו אמרה לך לבעלי לצד מזרח והלך השליח לצד מערב חיישינן שמא פגע בו מיד.

האמר לשלוחו ערב לי בתמרים ועירב לו בגרוגרת לרבה לרבנן דכל מה דאומר לשלוחו קפידה היא ואם משנה נתבטל שליחותו כדמצינו באשה דאע"פ דאין הגט תלוי בה הוא הדין דאין עירובו עירוב ולר"מ דבדבר דאין לו הפסד בה אינו קפידה עירובו עירוב, לרב יוסף גם לרבנן אינו קפידה דדוקא בגט הוה קפידה דאינה רוצה שתתבזה במקום אחר, אבל אם חבירו אמר לו לערב מתמרים שלו ושינה השליח הוה קפידה דאין לו רשות לערב בגרוגרת שלו.

האומר כתבו גט ותנו לאשתי או גירשוה יכתבו ויתנו כיון דהחזיקו לקרות לספר כריתות אשה-גט', וכן כתבו איגרת ותנו לה דזהו לשון הנכתב בגט, וכן שלחיה שבקוה שהוא מלשון הפסוק 'ושלחה מביתו', וכן שבקוה תרכוה כיון שכותבין כן בגט, אבל פטרוה פרנסוה עשו לה כנימוס עשו לה כראוי עשו לה כדת לא אמר כלום, איבעיא באמר הוציאוה עזובה התירוה הניחיה הועילו לה, לרבי נתן פטרוה הוא לשון גט אבל פטרוה הוא לשון פטור וחובה ולא אמר כלום.

יום רביעי פרשת תצוה - ה' אדר א' תשע"ו

דף ס"ז ע"א

היוצא ליהרג למלכות המפרש לים והיוצא בשיירא למדברות ואמר כתבו גט לאשתי יכתבו ויתנו אע"פ שלא אמר תנו דאגב פחד טרוד ולא פירש, לרבי שמעון שזורי אף המסוכן.

דין גט דשכיב מרע הוא כדין מתנתו דאם עמד חוזר (ועי' ע"ג), ודין מתנתו כדין גיטו דנותנין אע"ג דלא אמר תנו.

מתנת שכיב מרע במקצת צריך קנין כיון ששייר לעצמו אבל מצוה מחמת מיתה כגון היוצא בקולר דיודע שאינו חוזר גם במקצת אין צריך קנין.

היוצא בקולר ואמר תנו ד' מאות זוז מיין שיש לי לרבי אבא לא אמר כלום דלא אמר תנו לו יין ולא אמר דמי היין, אלא ד' מאות זוז מהיין ואין עושין זוזים מיין, ולחכמים אמר כן ליפות את כחו שיהא כל היין באחריות^{יא}.

מי שהיה מושלך לבור ואמר כל השומע את קולו יכתוב גט לאשתו ופירש שמו ושם עירו כותבין ונותנין^{יב}, ודוקא אם ראו צל צלו דאם לא חיישינן לשד^{יג}, ולא חיישינן שמא צרתה היא ומתכוונת שתנשא בגט זה ותאסר על בעלה דבשעה שמסוכן למות כותבין ונותנין אע"פ שאין מכירין^{יד}.

בריא שאמר כתבו גט לאשתי ולא אמר תנו אם הוכיח סופו

על תחילתו דינו כמפרש ומסוכן וכותבין ונותנין כגון שעלה לגג ונפל מעצמו ואם הרוח דחתו אינו גט.

מי שאמר לכמה בני אדם יחד שנים ממכם כתבו גט לאשתי, וביניהם היה אב ובנו ומת האב נחלקו אם אדם עושה בנו שליח במקום שיש שם אביו, ולהלכה אדם עושה שליח לבן במקום אביו.

דף ס"ז ע"ב

אמר לשנים תנו גט לאשתי הרי אלו יחתמו בעצמן דעשאן עדים, ואיבעיא אם צריכים לכתוב בעצמן דדברים שנאמר לשליח זה אינם חוזרים ונמסרין לסופר ונתכוון לומר שהם יכתבו ויחתמו, או דנתכוון רק שיחתמו ולא שיכתבו ואע"פ דמילי לא ממסרין לשליח נעשה כאומר להם אמרו לסופר ויכתוב דכשר (ועי' ס"ז. דעת רבי יוסי).

אמר לשלשה כתבו גט ותנו לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו, אע"פ דשלשה ראוין ליעשות ב"ד כיון דאמר להם כתבו לא עשאן ב"ד^{טו}, אמר להם תנו גט לאשתי לר"מ ור"ע יאמרו לאחרים ויכתבו ויחתמו דמילי מימסרין לשליח דעשאן ב"ד, לרבי יוסי אפילו אמר לב"ד הגדול שבירושלים תנו גט לאשתי ילמדו ויכתבו הם בעצמם ויתנו, דמילי לא מימסרין לשליח, לשמואל אמר רבי הלכה כרבי יוסי.

אמר לעשרה כתבו ותנו גט לאשתי אחד כותב ושנים חותמין, כולכם כתבו אחד כותב וכולם חותמין לפיכך אם מת אחד מהן הגט בטל.

יום המישי פרשת תצוה - ט' אדר א' תשע"ו

דף ס"ז ע"א

תנן כתב סופר ועד כשר לרבי ירמיה היינו שהסופר חתם ועד אחר עמו, ואמר רב חסדא דעל כרחך דכשר רק לשיטת רבי יוסי דמילי לא מימסרין לשליח ואין אדם חותם בגט אלא א"כ שמע מהבעל דאם לא כן יש לחוש שמא הבעל צוה לשלוחו שיאמר לאחרים שיחתמו והשליח אמר להסופר לחתום שלא יתבייש הסופר שאין מקבלין אותו לעד, ושמע מיניה דרבי יוסי פוסל גם באומר אמרו לסופר ויכתוב ולעדים ויחתמו דאל"כ עדיין יש לחוש.

לרבי יוסי מילי לא מימסרין לשליח ואע"פ דר"מ וחנינא איש אונו ע"פ ר"ע חולקין עליו הלכה כרבי יוסי דנימוקו עמו^{טז}.

אסי בן יהודה היה מונה שבחן של חכמים, ר"מ חכם וסופר, רבי יהודה כשהיה רוצה להיות מתון ומתיישב בדבריו היה חכם, רבי טרפון כגל של אגוזים דכששאלו ממנו דבר היה מביא ראיה מקרא מדרש משנה הלכה ואגדה יחד, רבי ישמעאל כחנות מיוזנת דיניה מוכן בה תמיד ואין החנוני צריך לומר ללוקחין המתינו ואביא לכם כך היה מזומן לו ותלמודו ערוך בפיו, ר"ע אוצר

סיכומי התוספות

יא. אם החמיץ החמיץ לפי חלקו.
יב. מודר הנאה שאמר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום דהוה שלוחו שהרי בתרומה בעינן שליחות אלא דלא נחשב כנהנה כיון דלא צוה לו בעצמו ולפי"ז ה"ה הכא דמהני, או דיש לחלק דהכא לא מהני אם יאמר כל הרוצה אלא כל השומע קולי דיחדו למי ששומע קולו.
יג. אסור ליתן שלום בשדה לחבירו דחיישינן שמא ש-ד היא אבל בעיר מותר במכירו ובלילה.
יד. ולהרמב"ם גם אין צריך צל צלו.
טו. אפילו לר"מ דמצאו באשפה כשר אבל הכא שמצוה לכתוב צריך לעשות צוויו.
טז. אומר אמרו להס"ל דכשר אינו דומה לעד מפי עד כיון דעיקר עדותו לא נמסרה אלא לאלו

ויזיע, רב ששת נשא קורות ומשאות ואמר גדולה מלאכה שמחממת בעליה.

רב ששת אמר לריש גלותא שאינו יכול לאכול אצל דעבדיו חשודים על אבר מן החי ויוכיח לו כן, אמר למשמשו שיביא אחד מרגלי בהמתיו, כשהביאו לפניו לאכול אמר דיסדרו לפניו נתחי הבהמה אמר הרי היא בת ג' רגלים הביאו לפניו רגל אמר למשמשו להוציא הרגל, אמר ריש גלותא דיכינו המאכל לפני משמשו בהתר הביאו לפניו בשר שיש בו עצם קטן שאם בולעו נחנק שהיה סגי נהור ולא יראנו, משמש רב ששת והרגיש בו כרך החתיכה בסודרו, חשדו שגנב כוס של כסף בדקו ומצאו החתיכה והוכיח להם דהבשר הוא בעלת שחין, כשיצא כרו לפניו בור והשליכו עליו מחצלת רב חסדא עשה לו סימן שאל רב ששת לתינוק פסוקו ואמר 'נטה לך על ימינך או על שמאלך' וידע שיש לילך על ימין או שמאל.

יום שישי פרשת תצוה - י' אדר א' תשע"ו

דף ס"ח ע"א

'עשיתי לי שרים ושרות ותענוגות בני האדם שדה ושדות', שרים ושרות - מיני זמר, תענוגות בני האדם - בריכות ומרחצאות, שדה ושדות - שד זכר ונקבה, או שידה עגלה למרכבת נשים ושרים.

רבי יוחנן אמר ג' מאות מיני שדים היו במקום הנקרא שיחין ואינו יודע דמותה וטיבה או אינו יודע ראש של כולן.

שלמה היה צריך השמיר לחתוך אבנים לבית המקדש, לחץ שד ושדה שיגלו איפה השמיר נמצא, אמרו אפשר אשמדאי מלך השדים יודע ונמצא בהר פלוני, כורה בור וממלאהו מים ומכסהו באבן וחותרו, כל יום עולה למתיבתא דרקייע ויורד למתיבתא דארעא ובודק חותרו אם נגע בו אדם ושותה".

שלח בניהו בן יהוידע וכרה בור למטה מבורו כדי שירדו מימיו וסתמו, כרה בור למעלה ושפך יין לתוך בורו ומילא בורותיו עפר, בא בדק חותרו ומצא יין ולא התאפק שתה ונשתכר ונרדם סגרו בשלשלת שהיה השם חקוק עליו סביב צווארו, כשניער רצה לנתקה א"ל שם דרבך עליך.

דף ס"ח ע"ב

נתחכך באילן והפילו, הפיל בית, אלמנה ביקשה שלא יתחכך בצריף שלה כפף קומתו לצד אחר ונשבר בו עצם, ראה סומא טועה בדרך וכוונו אל הדרך - דהכריזו בשמים דרשע גמור הוא ועשה לו טובה כדי שיכלה טובתו בעוה"ז, ראה חתונה שהיה שמח מאוד בכה - דהאיש ימות תוך ל' יום והאשה צריכה להמתין ליבם קטן י"ג שנים, א' ביקש מרצען לעשות לו סנדל שיחזיק ז' שנים צחק - דאינו בטוח שיחיה ז' ימים, קוסם דקסם צחק - שישב על אוצר גדול ולא ידע.

לא הכניסוהו לשלמה עד ג' יום, יום ראשון משום דשתה שלמה הרבה, שם לבינה על לבינה - תשקנו לשלמה גם למחר, יום שני דאנסוהו אכילה הורם לבינה מעל

בלום דלמד כל התורה בתחילה מבולבל ואח"כ סידר לו מדרש ספרי וסיפרא הלכות ואגדות לעצמן, רבי יוחנן בן גורי קופת הרוכלים כששואלין ממנו דבר במקרא משיבו וכן בגמרא, במדרש, באגדה, רבי אלעזר בן עזריה קופה של בשמים, משנת רבי אליעזר בן יעקב קב ונקי שהלכה כמותו לעולם, רבי יוסי נמוקו עימו, רבי שמעון טוחן הרבה ומשכח רק הדברים שלא נראו שהלכה כמותו, ר"ש אמר לתלמידיו בני שנו מדותי (למדו תורת) שמדותי תרומות מתרומות מדותיו של ר"ע (בחרתים ותרמתים מתוך עקרי משניותיו של ר"ע).

אמר לשנים אמרו לסופר ויכתוב ולעדים ויחתמו לרבי יוסי פסול שאר התנאים חולקים וכן פסק שמואל דכשר, ונחלקו האמוראים אם כשר ומותר לעשות כן לכתחילה או כשר ולא תעשה לכתחילה שמא תשכור האשה עדים שיאמרו בשם בעלה שאמר שיאמרו לסופר לכתוב ולעדים לחתום.

דף ס"ז ע"ב

אמר לעשרה כתבו ותנו גט לאשתי אחד כותב בשביל כולן, כולכם כתבו אחד כותב במעמד כולם, הוליתו גט לאשתי אחד מוליך בשביל כולן, כולכם הוליתו אחד מוליך במעמד כולן, מנה אותן כאומר כולכם ונחלקו אם דווקא במנה כולם או דווקא במנה מקצתן.

פרק מי שאחזו

מי שאחזו שידה דקורדייקוס - השולטת כששותה יין חדש הרבה, ואמר כתבו גט לאשתי - לא אמר כלום, שאין דעתו מיושבת, אמר כתבו, ואחזו קורדייקוס ואמר לא תכתבנו - אין דבריו אחרונים כלום.

נשתתק ואמרו לו נכתוב גט לאשתך והרכינן בראשו בודקין אותו בדברים אחרים אם ענה על דבר שדרך בני אדם להרכינן לאו ועל דבר שדרך להרכינן כן כן ג' פעמים על כל שאלה כותבין ונותנין גט אם מרכינן על שאלת הגט הרכנת הן.

רפואת קורדייקוס הוא שיאכל בשר כחוש הנעשה על גחלים ויין מזוג בהרבה מים.

חולי שאחזו מחמת חום בו ביום ישתה ספל מים, משני ימים יקיז דם בקרן, ג' ימים יאכל בשר כחוש הנעשה על גחלים ויין מזוג במים הרבה, מימים רבים יביא תרנגול שחור ויקרענו שתי וערב ויגלח אמצעות ראשו וישהנו שם עד שיסריח ויעמוד במים עד צוארו עד שיחלוש לבו וישוט ויצא וישב, ואם לא יאכל כרתי ויעמוד במים וכו'.

חולי שאחזו מחמת צינה יאכל בשר שמן הנעשה על גחלים ויין חי.

רב עמרם חסידיא ציערוהו בית ריש גלותא היו משכיבין אותו על השלג למחר רצו להבראותו ידע שיביאו להפך ממה שביקש וביקש בשר כחוש הנעשה על גחלים ויין מזוג, מי המרחץ נתהפכו לדם מחמת זיעה אדומה, ונעשה בשרו בהרות עגולות.

רב יוסף כשאחזו חולי מצינה עסק בריחים כדי שיחמם

סיכומי התוספות

י. שמרו השמיר עד בית שני, ע"י השמיר לא היו יכולים לעשות אבני המזבח חלקות.
יח. לא רצו לשאול באורים ותומים כשיכולין לשאול ע"י דבר אחר.

לבינה - תמעטנו ממנו אכילה, כשבא לפני שלמה לקח קנה מדד ד' אמות וזרקו לפניו - דכשימות אין לו אלא ד' אמות ועכשיו כבש כל העולם ועדיין אינו שבע עד שכבשת גם אותי, א"ל איני צריך אותך אלא השמיר, א"ל אינו מסור אלא לשר הים והוא אינו נותנו אלא לעוף הדוכיפת דמאמין לשבועתו שיחזירו לו, שהוא מניחו על גובה ההר דאין בו זרעים ואילנות להתפרנס שם ומתבקע מעט ומשליך שם זרעים, בדקו אחרי קן של דוכיפת שיש לה שם בנים וכיסהו עם זכוכית הביאה השמיר שיתבקע הרים שלוחו של שלמה קולו ולקח השמיר וחנק הדוכיפת א"ע משום שבועתו.

שלמה עכבו עד שבנה המקדש, שאלו כתיב 'כתועפות ראם לו' כתועפות אלו מלאכי השרת ראם אלו השדים, מהו גדולתכם שהקב"ה נשתבח בכם, א"ל הוריד ממני השלשלת ותן לי טבעתך שהשם חקוק עליו, בלע לשלמה שם כנף א' ברקיע וכנף א' בארץ דחהו ד' מאות פרסי ועל אותו שעה אמר שלמה 'מה יתרון לאדם שיעמול תחת השמש'.

וזה היה חלקי מכל עמלי' נחלקו רב ושמואל אם זה מקלו או לבושו, היה מחזיר על הפתחים ובכל מקום אמר 'אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים', סנהדרין אמרו שוטה אינו נדבק בשטות אחד כל הימים, בנייהו אמר שהמלך לא קראו, אמרו למלכה שיבדוק רגליו אמרה שבא עם אנפילאות בנדתה וגם לבת שבע, נתנו לשלמה טבעתו ושלשלת שהיה השם חקוק עליהם כשנכנס ראהו ופרח, ואפילו הכי היה לשלמה פחד ממנו דכתיב 'הנה מטתו שלשלמה וכו' מפחד בלילות', ונחלקו רב ושמואל אם חזר למלכותו אחר שהיה הדיוט.

שבת קודש פרשת תצוה - י"א אדר א' תשע"ו

דף ע"ט

על פי הוראת דעת תורה לא נסכם דף זה.

יום ראשון פרשת כי תשא - י"ב אדר א' תשע"ו

דף ע' ע"א

אליהו אמר לרבי נתן מלא מעיך שליש ושתה שליש והנח שליש בטנך ריקם, ואם ימלא בטנך כעס תעמוד על מילואיך אבל אם תמלא מעיך אכילה ושתיה לכשתכעוס תבקע^ט.

הרוצה שלא יבא לידי חולי מעיים יהא רגיל בטיבול פת בחומץ או בייץ, סעודתך שהנאתך ממנה לא תמלא את כריסך.

דף ע' ע"ב

אמר כתבו גט לאשתי ואחזו קורדייקוס ואמר אל תכתבו דתנן דאין בדבריו האחרונים כלום, לריש לקיש דכותבין ונותנין לה הגט דדומה לישן שאפשר לרפאותו (כדלעיל ס"ז): ואינו דומה לשוטה שאין בידינו לרפאותו, לרבי

יוחנן אין כותבין עד שישתפה דדומה לשוטה ולא לישן משום שמחוסר מעשה לרפאותו, לכשישתפה אין צריכים לשאלו אם רוצה לגרש אלא כותבין גט ונותנין לה.

שחט בו שניים או רוב שניים או מחותך בחתיכות או צלוב ורמז ואמר כתבו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו דדעתו צלולה אלא שכחש כחו מלהוציא דבר בפיו^י.

שחט בו שניים או רוב שניים וברח מעידין עליו דחי הוא וסופו למות, ואינו גולה דחיישינן שמא הרוח בלבלתו, ולפי טעם זה אם שחטו בבית העשוי משיש שאין בה רוח לא חיישינן לכך, או דאינו גולה משום דהוא עצמו קירב את מיתתו על ידי שפירכס ולפי טעם זה אפילו שחטו בחוץ אם לא פירכס חייב גלות^י.

כשבדקין חרש אם רוצה לכתוב גט על ידי הרכנת הראש אין חוששין שמא אחזו חולי של שגעון להרכין ראשו דשואלין אותו שאלה אחד שיש להשיב עליו לאו ושני שאלות שיש להשיב עליו כן, ושני שאלות של לאו ואחד של כן, או ששואלין אותו אם רוצה שילקטו לו מן האילן פירות שאינם מצויים באותו שעה בימות הגשמים ובימות החמה.

יום שני פרשת כי תשא - י"ג אדר א' תשע"ו

דף ע"א

מדבר ואינו שומע זהו חרש שדיבר בו הכתוב, שומע ואינו מדבר זהו אלם דכתיב 'ואני כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פיו' או משום דלשון אלם היינו אישתקל מילוליה, וחרש שדיברו בו חכמים היינו דאינו שומע ואינו מדבר והשווהו לשוטה^י.

פיקח שקידש ונתחרש ואינו שומע ואינו מדבר לא יוציא עולמית אע"פ שנראה לנו כחרוף, ואם יכול לכתוב כתבו ותנו גט לאשתי לרשב"ג פקח גמור הוא וכותבין ונותנין לה וכן אם הוא עצמו כתב גט לאחרים חותמין ונותנין לה, וכן פסק רב כהנא אמר רב, לחכמים חרש לא הלכו בו אחר רמיזותיו וקפיצותיו ואחר כתב ידו אלא במטלטלין.

חרש שקידש אם רצה להוציא מוציא דכשם שכניסתה ברמיזה כך יציאתה ברמיזה, וכן אם נפל לפניו יבמתו מאחיו חרש, אבל אם מאחיו פקח כיון שקידושיה קידושין גמורין וזיקתה גמורה והוא אינו יכול לחלוץ לפי שאינו ב'ועמד ואמר לא חפצתי לקחתה' כונס ואינו מוציאה לעולם.

אם לא יגיד פרט לאלם שיודע עדות לחבירו והשביעו והרכין בראשו שאינו יודע שאינו חייב קרבן שבועה, דאינו יכול להעיד מתוך הכתב דכתיב 'על פי שניים עדים' ודרשינן מפיהם ולא מפני כתבם.

עדות אשה שמת בעלה ומותרת להנשא אקילו בה רבנן בעד אחד וקרוב ושפחה ועדות בכתב.

דבר תורה שוטה מתגרשת דלא בעינן דעתה כמו שמגרש פיקחת בעל כרחה, ורבנן אמרו שאינה מתגרשת שלא ינהגו בה מנהג הפקר.

סיכומי התוספות

יט. לתי' א' בתוס' אסור לרפאות עכו"ם וכדי להתחכם לרפאות ישראל מותר, או במקום שהעכו"ם יודע שהוא בקי ברפואה מותר משום איבה, ולתירוץ ב' דווקא מילדת ומניקה אסור לעכו"ם שמגדלת עכו"ם אבל לרפאות מותר.

כ. שמא עד שיודע שנטרפה דעתו יחשב דעתא צילותא, וצריך לזוהר שלא יתקלקל דעתו בין כתיבה לנתינה.

כא. חיישינן שמא הרוח בלבלתו רק לענין גלות אבל במזיד חייב.

כב. בחרש לא מהני הרכנת הראש.

אמר כתבו גט לאשתי אפילו אמר כן לשלשה הבעל מקפיד שלא יאמרו לאחר ויכתוב דבושת הוא לו לגלות שאינו יודע לכתוב גט, ואם אמרו לסופר וכתב ולעדים וחתמוהו ונתנוהו לו ונתן לה הגט הרי הגט בטל, וכן אמר לשניים תנו, אמר לשלשה תנו לר"מ עשאן ב"ד להרשות את אחרים לכתוב ולחתום, לרבי יוסי פסול דמילי לא מימסרן לשליח ואפילו עשאן שלוחים על כך דאמר אמרו לסופר ולפלוני ופלוני ויחתמו פוסל רבי יוסי.

יום שלישי פרשת כי תשא - י"ד אדר א' תשע"ו

דף ע"ב

זה גיטך אם מתי, מחולי זה, לאחר מיתה לתנא דמתניתין לא אמר כלום דאין גט לאחר מיתה, לרבי יוסי באם מתי או מחולי זה מגורשת דזמנו של שטר מוכיח עליו דנתכוון שיחול מהיום אם מת לאחר מכן, והלכה כרבי יוסי, ורבי יוסי סובר כן גם בגט הכתוב כהלכתו וכשמסרו לה אומר זה גיטך אם מתי ולא אמרינן כשמסרו לה חזר בו מהזמן הכתוב בגט ומסרה על דעת שיחול לאחר מיתה, ללישנא קמא רב הונא מספקא ליה אם הלכה כרבי יוסי באמר כן בעל פה ורבא פסק כרבי יוסי גם בזה, ובלאחר מיתה ללישנא בתרא דרב הונא חולצת דהוה כאומר מהיום ולאחר מיתה דהוה ספק.

זה גיטך מהיום או מעכשיו אם מתי גם לחכמים הרי זה גט דהגט חל מהיום על תנאי אם ימות לאחר מכאן, ואע"ג דתנן ברישא דהרי זה גיטך אם מתי משמע לאחר מיתה היינו אם לא אמר מהיום אבל אמר לה מהיום כמאן דאמר לה מעכשיו, וכן אם אמר מהיום שאני מת, אבל אמר מהיום כשאמות משמע לכשאמות יהא גט והוה גט לאחר מיתה.

זה גיטך מהיום ולאחר מיתה לחכמים גט ואינו גט ואם מת חולצת ולא מתייבמת דמספקא לן אם הוא לשון תנאי או דהוה חזרה והוה גט לאחר מיתה, ולרבי הוה תנאי ולא חזרה. כתבו ותנו גט לאשתי אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש כתבוהו בתוך י"ב חודש ונתנו לאחר י"ב חודש לת"ק אינו גט, לרבי יוסי הוה גט דפירוש דבריו הוא כתבו עכשיו ותנו אם לא באתי מדלא אמר אם לא באתי כתבו ותנו.

שכיב מרע שאמר כתבו ועמד חוזר בגיטו וכדין מתנת שכיב מרע, ואם ניתק מחולי לחולי אם לא בא לכלל רפואה שעה אחת אין זה בכלל עמד, ואם הלך בחוץ על משענתו צריך אומדנא אם מת מחמת חולי הראשון³¹.

יום רביעי פרשת כי תשא - ט"ו אדר א' תשע"ו

דף ע"ג ע"א

שכיב מרע שאמר כתבו גט לאשתי ועמד לרבה ורבא אינו חוזר (ודלא כשיטת ר"ה ע"ב): דאם עמד חוזר יאמרו דאין

גט חל אלא לאחר מיתה ויבואו להכשיר זה גיטך לאחר מיתה, ואע"פ דמדאורייתא אם חזר אינה מגורשת כיון דכל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש אפקיענהו רבנן לקידושין מיניה אפילו אם קידשה בביאה דעשו בעילתו זנות.

אונס דלא שכיח לא אסיק אדעתיה, ולכן האומר זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה או אם לא אעמוד מחולי זה ונפל עליו הבית או הכישו נחש או אכלו ארי אינו גט, וכן המוכר קרקע לחבירו וקיבל עליו שיפצה הלוקח בכל אונס שיקרה וצוה המלך שיעבירו את הנהר דרך אותו שדה המוכר פטור, וכן המוכר שומשמן וקיבל עליו כל אונס שיקרה ללוקחים בדרך ועשו סכר ולא יכלו הספינות לעבור דהמוכר פטור³².

נתן לה גט ואמר מהיום אם מתי לא תתייחד עמו אלא בפני עדים, י"א דחיישינן שמא יקדשנה וי"א דלא חיישינן רק משום דפנויה היא ואסורים ביחוד, אפילו בפני עבד או שפחה מותר להתייחד חוץ בפני שפחתה מפני שלבה גס בה.

דף ע"ג ע"ב

ראו שנתייחדה עמו באפילה או שישנה עמו תחת מרגלות המטה, לת"ק אין חוששין שמא נתעסקו בדבר אחר ואם ראו שנתעסקו לרבה בר אבוה תולין בזנות, ולת"ק גם אם נתן לה כספים אח"כ דאמרינן שהוא באתננה, ולרבי יוסי ב"ר יהודה תולין בקידושין וצריכה גט שני, לאביי ראו שנתעסקו בד"א לת"ק תולין בזנות ולרבי יוסי ב"ר יהודה חוששין לקידושין, לרבא לרבי יוסי ב"ר יהודה אף לא ראו שנתבעלה חיישינן שבא עליה לקידושין דהן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה.

אמר מהיום אם מתי ומת איגלאי מילתא דהוי גט משעת נתינה והבא עליה פטור, ואם אמר מעת שאני בעולם להוי גט באותן ימים שבין נתינת הגט למיתה לרבי יהודה היא כאשת איש לכל דבריה ובעלה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה וירשה ומטמא לה והבא עליה במזיד בחנק ובשוגג בחטאת דלא גירשה אלא סמוך למיתה, לרבי יוסי הרי היא מגורשת ואינה מגורשת דמשעת נתינה הוה ספק דלמא זו היא שעה הסמוכה למיתה והוי גט ספק, ואע"ג דחי אח"כ אין ברירה והבא עליה באשם תלוי, ולפי רבי יוסי דמתניתין בעלה חיייה במזונותיה וכדין דכל ספק מגורשת, ולפי רבי יוסי דברייתא אין בעלה חייב במזונותיה, לר"מ כשמת גלוי למפרע דגרושה הואי בשעת ביאה ואם לא מת הבא עליה בחטאת³³.

יום חמישי פרשת כי תשא - ט"ז אדר א' תשע"ו

דף ע"ד ע"א

הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז לרב הונא לכו"ע האומר על מנת כאומר מעכשיו יהא גט ותתקיים התנאי, והגט חל מעכשיו והיא תתן אח"כ אפילו אחר שנתקרע הגט או שאבד ואינה צריכה גט שני, לרב יהודה

סיכומי התוספות

31. גיטו כמתנתו לרש"י ור"ח מה מתנת שכ"מ בלא שום תנאי חוזר אף גיטו, לר"ת שכ"מ שלא התנה שיכול לחזור א"י לחזור ומ"ש ר"ה גיטו כמתנתו היינו באומר מהיום אם מת מחולי זה דמיד שעמד בטל הגט אפילו לא חזר אע"פ ששוב חזר ונפל באותו חולי.

32. מילתא דלא שכיחה - ג' סוגי אונסים, דשכיח לכו"ע אין אונס בגיטין, לא שכיח כלל לכו"ע יש אונס ופליגי בשכיח ולא שכיח.

33. מה היא באותן הימים - לר"ת ור"ח קאי על האומר מהיום אם מתי.

טעמא דרבי יוסי - לרבינו יצחק דמספק"ל אם חלין הגירושין משעת נתינה כר"מ או שעה אחת קודם מיתה כרבי יהודה.

כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט לאשתו - לרש"י על תנאי אם ימות תהא מגורשת מהיום, לר"ת היו כותבין גט גמור בלי שום תנאי וכשהיה חוזר מן המלחמה היה כונסה.

רבי סובר דעל מנת כמעכשיו דמי וחכמים חולקים דלאו כאומר מעכשיו דמי והיא מגורשת לכשתתן ואם נתקרה הגט או שאבד צריכה הימנו גט שני.

הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לך מאתים זוז לרב הונא מקודשת מעכשיו ויתן ואע"פ דבושה לתבוע ממנו לא נתכוון לומר שיהא הקידושין לכשיתן, לרב יהודה מקודשת לכשיתן ולא אמרינן דקידושין הוא לקרובה לו ונתכוון שיהא הקידושין מיד והמעוה תנאי בעלמא הוא, ור"ה צריך לומר דינו גם בגירושין אע"פ דלרחוקה לא אמרינן דבקושי מגרשה ונתכוון שיהא הגט לכשתתן, ורב יהודה צריך לומר דינו גם בגירושין ולא אמרינן כן דווקא בקידושין משום דבושה לתבוע המעות ולכן נתכוון שיהא הקידושין לכשתתן, ונפק"מ בין ר"ה לר"י בפשטה ידה וקבלה קידושין מאחר¹⁹.

הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז ומת אם לא נתנה לו לפני מותו, לת"ק זקוקה ליבם ולא מהני אם תתנו ליורשיו, ולרשב"ג יכולה ליתנו גם ליורשיו דמה שאמר לי' נתכוון לומר לי וליורשיו.

דף ע"ד ע"ב

על מנת שתתני לי מיכן ועד ל' יום נתנה לו תוך ל' מגורשת, נתנה לו אחר ל' אינה מגורשת ולא אמרינן דאינו מקפיד ולא אמר כן אלא לזרזה.

הרי זה גיטך על מנת שתתני לי איצטליתי ואבדה איצטליתי לת"ק נתכוון לאיצטליתי דווקא, ולרשב"ג תתן לו את דמיה דלא איכוין אלא להרווחה ידידה, ואין הלכה כרשב"ג.

איבעיא הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז וחזר ואמר לה מחולים לך האם אפילו חכמים הסוברים דלאיצטליתי דווקא נתכוון ולא לדמיה מודים דהוה גט משום דמחילה הוא כקבלה, או אפילו לרשב"ג דאפשר לפייסו בדמים מודה דלא הוה גט כיון דלא נתנה לו כלום.

האומר לחבירו קונם שאתה נהנה לי אם אי אתה נותן לבני כור אחד של חטיין ושתי חביות יין לר"מ אסור עד שיתן, לחכמים יכול להתיר את נדרו שלא על פי חכם ואומר הריני כאילו התקבלתי דמחילה הוא כקבלה, ואינו דומה לתנאי דגט דשמא מחילה לא הוה כקבלה דהכא נתכוון להרוחת בנו ואינו צריך לו אבל בגט נתכוון לצערה.

בעל השדה שהתנה עם אריסו שישקה השדה ד' פעמים בשנה ויאכל שליש פירותיה ולבסוף בא מטר בזמן השקתה הרביעית לרב יוסף כיון דלא השקה פעם רביעית מגיע לו ככל האריסים המשקים ג' פעמים ואכלים רק רבע מפירותיה, לרבה אוכל שליש פירותיה דלא היה צריך להשקות ואפילו לחכמים דאיצטליתי דווקא היינו משום דמכוון לצעורה דסתם מגרש אשתו מגרשה מתוך איבה, אבל הכא נתכוון להרווחה ולא היה צריך.

יום שישי פרשת כי תשא - י"ז אדר א' תשע"ו

דף ע"ה ע"א

בראשונה הקונה בית בעיר חומה היה נטמן ביום שנתמלא

שנים עשר חודש למכירתו כדי שלא יפדנו בעליו ויהא חלוט לו, התקין הלל הזקן שיהא זורק מעותיו ללשכה המתוקנת לכך ויהא שובר דלת ביתו ונכנס, ללישנא קמא דרבא שמעינן מתקנת הלל דבעלמא נתינה בעל כרחך לאו נתינה ולכן האומר הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז ונתנה לו בעל כרחו אינה מגורשת, ללישנא בתרא דרבא שמעינן מתקנת הלל דבעלמא נתינה בעל כרחך הוה נתינה והלל תיקן רק דנתינה שלא בפניו הוה נתינה.

כל מקום ששנה רשב"ג במשניות הלכה כמותו חוץ מדין דערב סוף בבא בתרא, ובמשנתנו דאמר דאיצטליתי לאו דווקא, ודין דראיה אחרונה במסכת סנהדרין.

הרי זה גיטך והנייר שלי אינה מגורשת דכתיב 'ונתן בידה' והכא לא נתן לה כלום.

תניא הרי זה גיטך על מנת שתחזירי לי את הנניר מגורשת לרב חסדא היינו לרשב"ג דבתנאי דאיצטליתי יכולה לקיים התנאי בדמים, לאביי לרשב"ג לא מהני קיום התנאי בדמים אלא אם אין האיצטליתי בעין.

לאביי היינו לר"מ דבעינן תנאי כפול דומיא דתנאי דבני גד ובני ראובן וכיון דלא כפל התנאי ולא אמר גם אם לא תחזירי לא יהא גט התנאי בטל והמעשה קיים.

לרבא אפילו כפל לתנאי לא מהני דבעינן שיזכיר התנאי קודם שיזכיר המעשה דומיא דתנאי דבני גד ובני ראובן דכתיב 'אם יעברו' ואח"כ כתיב 'ונתתם להם את ארץ גלעד לאחוזת' וכיון דאמר הרי זה גיטך ואח"כ אמר על מנת שתחזירי הנניר הרי הקדים המעשה להתנאי²⁰.

לרב אדא בר אהבה אפילו הקדים התנאי להמעשה לא מהני דבעינן דומיא דתנאי דבני גד ובני ראובן שהתנאי בדבר אחד לעבור הירדן לצד מערב והמעשה בדבר אחר נחלת עבר הירדן לצד מזרח והכא התנאי הוא בהגט עצמו²¹.

לרב אשי היינו לרבי דכל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי ובשעת נתינה הגט הוה שלה ולאחר זמן מחזרת ומתנה על מנת להחזיר היא ושמה מתנה

דף ע"ה ע"ב

הרי זה גיטך על מנת שתניקי את בני ולא פירש כמה זמן, לת"ק עד שיהא הולד שתי שנים, לרבי יהודה עד שיהא הולד י"ח חדשים, ואם מפרש יום אחד דיי ביום אחד, לרב חסדא לדעת רשב"ג דמיקל בתנאי גם אם לא פירש דיי ביום אחד, לרב אשי לכו"ע אם לא פירש דיי ביום אחד ולת"ק בעינן יום א' בתוך כ"ד חודש ולרבי יהודה יום אחד בתוך י"ח חודש, ושיטת רב אשי נפרך בש"ס.

הרי זה גיטך על מנת שתשמישי את אבא צריכה לשמשו כל ימי חייו.

הרי זה גיטך על מנת שתשמישי את אבא על מנת שתניקי את בני מת האב או הבן הרי זה גט²², דלא כיון אלא להרווחה כל הימים שהוא צריך ומכאן ואילך אינו צריך, ואם אמר ע"מ שתשמשו ותניק לו שתי שנים ומתו או שאמר האב אי אפשר שתשמשני אינו גט אע"פ שהיא לא הכעיסתו, לרשב"ג כל עכבה שאינה הימנה הרי זה גט.

סיכומי התוספות

19. אבל נתעכלו המעות לכו"ע מקודשת לכשתתן.
20. לרש"י לכו"ע בעינן תנאי קודם למעשה, לתוס' רק לר"מ ולרבי חנינא א"צ, וקי"ל כר"מ ובעינן גם הן קודם ללאו ואפשר לקיימו ע"י שליח ואינו מתנה על מה שכתוב בתורה.

21. דווקא כשהתנאי סותר המעשה, אבל הולך אתרוג ע"מ שתחזירהו לי למ"ד ע"מ כאומר מעכשיו דיצא בו מיד אינו סותר המעשה.

22. לרש"י בתוך השתי שנים אחר שהתחיל לשמשו ולהניקו, לתוס' אפילו לא הניקה ושימשו כלל.